

הרב, יש משהו לא הגיוני בלוח השנה. 🤔 משגע אותי שזה קורה כל שנה מחדש ואף אחד לא אומר על זה כלום!

אתה נשמע כועס מאוד. מה עשה לך לוח השנה המסכן?

תראה, החופש הגדול רק התחיל. הקיץ בחוץ חוגג. ים, טיולים, מוזיקה, כיף חיים... פתאום... טראח! נוחתים עלינו שלושה שבועות של ימי "בין המצרים" עם כל ההגבלות שלהם. אוף! זה מה זה לא מתאים לי עכשיו. 🙄 אני לא מצליח להתחבר לכל מיני אירועים שקרו לפני אלפי שנים, וכל הקטע של בית מקדש פשוט לא אומר לי כלום. הסתדרתי עד היום מצוין בלעדיו, ואני לא מבין מה חסר לי שהוא לא קיים. אז איך אני יכול להתאבל על משהו שאני בכלל לא רוצה בו?!

אתה צודק. לא קל להתחבר, בטח שלא להתאבל, על דבר שאף פעם לא הכרנו, ונעלם הרבה לפני שנולדנו. אנחנו מחוברים חזק להווה, וחיים את מה שקורה כאן ועכשיו.

ובכל זאת האמת היא שמה שקרה בעבר משפיע מאוד על ההווה. אם אדם וחווה לא היו אוכלים מעץ הדעת, היינו יושבים עד היום ונהנים מיופיו של גן העדן... אם ההורים שלך לא היו נפגשים ומתחתנים, כנראה לא היית מתכתב איתי עכשיו. האם גם על השואה לא תצטער רק כי קרתה לפני שנולדת? האם תאמר שהקמת מדינת ישראל לא רלוונטית בשבילך בגלל שזה קרה לפני הרבה שנים כשסבא שלך עוד היה בגן ילדים?

אוקיי, אולי הגזמתי. אני מבין שדברים גדולים שקרו פעם משפיעים עד היום, אבל אני מרגיש שכל הסיפור של בית מקדש לא קשור אליי בכלל. 😞

תגיד לי בבקשה מה זה בית מקדש?

נו, הרב, אתה יודע. הבניין הזה שעמד פעם בירושלים והקריבו שם קורבנות.

באמת נראה לך שאלפיים שנה עם ישראל מתאבל ובוכה וצם ועושה כל כך הרבה סימנים לזיכרון, רק בגלל בניין שנחרב? זה נשמע לך הגיוני?

ברור שלא. אז על מה באמת מתאבלים כל כך הרבה שנים?

זאת בדיוק הנקודה: זה לא הבניין, זה העולם! עולם שהיה בו בית מקדש היה עולם אחר לגמרי מזה שאנחנו מכירים היום. זה היה עולם שאלוקים שכן בתוכו, והאור הגדול הזה הקרין על כל המציאות: על היחסים בין בני האדם, על מה שקורה בינינו לאלוקים ואפילו על עולם הטבע שהיה שופע ברכה. חז"ל מספרים שהטעם והגודל של הפירות היו בסדר גודל אחר לגמרי ממה שאנחנו מכירים היום.

הבעיה שלנו היא שנולדנו אל מציאות צרה וחשוכה ואנחנו מדמיינים שהיא הדבר הכי טוב שיכול להיות.

אוקיי, אני שומע מה שאתה אומר, אבל עדיין קשה לי להתחבר למה שהיה אז. 😞

הנה סיפור שייתן לך כיוון למחשבה: אישה אחת ביצעה פשע חמור ונידונה למאסר עולם. אחרי חודש בכלא התברר שהיא הייתה בהיריון. כשנולד לה התינוק היא התחננה שלא יפרידו אותו ממנה, והנהלת הכלא הסכימה להיעתר לבקשתה. וכך גדל הילד צמוד לאימו כשהמציאות היחידה שהוא מכיר היא תא הכלא: אין לו משחקים ולא חברים, הוא מעולם לא שיחק בגינה ולא שחה בבריכה, אף פעם לא יצא לטיול ולא אכל גלידה.

ובכל זאת, לו היינו שואלים אותו: "תגיד, ילד, איך החיים?" הוא היה משיב בחיוך: נהדרים! הוא היה מרוצה עד הגג מהחיים שלו ושמח במעט שיש לו, כי הוא לא היה מעלה בדעתו שיש גם מציאות אחרת, עולם שלם ומרתק נמצא בחוץ אבל הוא מעולם לא זכה לפגוש אותו.

הסיפור של הילד המסכן הזה הוא בדיוק הסיפור שלנו. אם צריך לבכות על משהו זה קודם כול על כך שאנחנו לא מבינים בכלל על מה צריך לבכות. אין לנו מושג כמה חסר לנו.

ולא מצליחים ללדת ילדים – כל הדברים האלו הם תוצאה של דבר אחד: אלוקים רחוק מאיתנו, ואנחנו חייבים לעשות הכול כדי שיחזור אלינו.

אוקיי, אבל מה יעזור אם לא נעשה מסיבות כמה ימים ובתשעה באב נשב על הרצפה ונגיד קינות? 😞 זה יועיל במשהו?

הכרתי שתי משפחות שהבן שלהם הפנה עורף לדרך שחונך בה והחליט לנטוש את הדת. הראשונה, כתגובה, ניתקה איתו קשר. השנייה החליטה שגם אם הוא אינו מעוניין בקשר איתם – הם לא מוותרים עליו! בכל סעודה ואירוע משפחתי הם דאגו להשאיר כיסא ריק עבורו. השנים חלפו, ואחד הבנים חזר הביתה. אתה יכול לנחש לבד באיזו מהמשפחות מדובר.

ימי "בין המצרים" הם "הכיסא הריק" שלנו, הכוס השבורה בחופה והאמה-על-אמה הלא מטייחת בבית החדש. זו הפינה בלב שאנחנו משאירים כל הזמן, כדי להזכיר לעצמנו שחלק גדול מאיתנו עדיין חסר, ושום דבר לא יהיה שלם באמת עד שגם הוא יחזור.

אנחנו מאמינים שהצער והגעגועים שלנו – יותר מהם, המעשים הטובים, אהבת חינום, התפילות והציפייה לגאולה – מקרבים אותנו צעד ועוד צעד אל היום שאנחנו מחכים לו כל כך.

לצפייה בסרטונים בנושא בית המקדש והקשר שלנו אליו חפשו באתר מילה טובה "סרטונים לתשעה באב" או סרקו את הברקוד:

אני מבין מה אתה רוצה לומר, ובכל זאת מחפש להרגיש קצת יותר את המשמעות של החיסרון הזה. מה אני יכול לעשות כדי שימי "בין המצרים" לא יהיו כמו עונש מעצבן 😞 שרק צריך לחכות שייגמר ונתחיל ליהנות מהחופש כמו שצריך?

תגיד, איך הולכת לך התפילה?

לא כל כך. קשה לי לקום בבוקר, וגם כשאני מצליח אני די מרחרך. וזה עוד בזמן הלימודים. בחופש אני בכלל במשבר בעניין.

חשבת פעם על כך שאולי גם זה קשור לכך שאין לנו בית מקדש? מרגע שאיבדנו את הצינור הישיר שחיבר אותנו לאלוקים, ירד מעין מסך שמפריד בינינו לבין השמיים. משהו בלב שלנו נסתם והכול נעשה טכני ומלאכותי: התפילה, לימוד התורה, קיום המצוות.

היום אתה הולך ברחוב ונתקל בחיילים או בנהגי מוניות, תחשוב שפעם היית רואה נביאים.

היום כשאדם מחפש רגע של השראה או התרוממות רוחנית, הוא שובר את הראש מאיפה להשיג אותם, פעם הוא פשוט היה נוסע לירושלים, קולט את השראת השכינה וחש אותה על בשרו. בקיצור – בית מקדש.

ובתשעה באב אני אמור לחשוב על כל זה ולנסות להצטער? 😞

הימים האלו הם מעין שעון מעורר שנועד לעזור לנו לעצור לרגע את השגרה, להיזכר בכל מה שאיבדנו ולנסות להרגיש את כאב החיסרון.

והנה עוד מחשבה ששווה התבוננות: חורבן המקדש היה גם חורבן של ירושלים והעם והתחלתה של הגלות האיומה. למעשה, כל הצרות שסבלנו באלפיים השנים האחרונות – רדיפות, פוגרומים, אינקוויזיציה, גזרות, והשיא בשואה הנוראה לפני שמונים שנה – הם פירות הביאוסים של אותו רגע נורא שבו הלב שלנו נדם והפכנו מעם חי שהשכינה בתוכו לרסיסים של עצמות יבשות.

מחלות ואסונות, פיגועים וייסורים, אנשים שרוצים להתחתן ובמשך שנים ארוכות לא מוצאים בן או בת זוג, או כאלו שזכו להקים בית

האפשרות השנייה. אבל מה לעשות שלהיות דתי זה דבר קשה ובא על חשבון ההנאות של החיים וקשה לי לוותר עליהן. 😞

מה זאת אומרת? אדם מאמין לא יכול ליהנות מהחיים?

יכול, אבל פחות. על הרבה דברים שהוא רוצה, אומרים לו לא. זה לא כשר. לא צנוע. אסור בשבת. תראה, אני בן 17. כל החיים לפניי. אני לא רוצה לפספס שום דבר. אני רוצה לדעת יום אחד שמיציתי את העולם הזה עד הסוף. שנהייתי מהכול, שעשיתי חיים מטורפים. התורה היא אולי אמת, אבל היא מפריעה לי לעשות את זה.

יש סיפור מעניין בגמרא (חולין קט, ע"ב) שמזכיר את הטענה שלך. ילתא, אשתו של האמורא רב נחמן, אמרה לו יום אחד: "הרי כל מה שאלוקים אסר לנו, הוא התיר לנו דבר דומה לו". ואז פירטה רשימה של דברים, ביניהם למשל: בשר חיזיר ומה יאכל מי שרוצה להרגיש בדיוק את הטעם הזה. היא שאלה את בעלה: איך אפשר להרגיש את הטעם של בשר בחלב?

מגניב. 😊 תמיד מתחשק לי אייס קפה אחרי השווארמה. אם רוצים לשמור על ההלכה איך בכל זאת משיגים את הטעם הזה?

לשם כך תצטרך להסתכל בגמרא, אבל העיקרון שעולה משם הוא זה: אלוקים הוא לא נגדנו והתורה לא באה למרר לנו את החיים. להפך! ריבונו של עולם אוהב אותנו ונתן לנו מתנה נפלאה שמדריכה אותנו איך למצות את החיים באופן מרבי, לא רק ברובד הגשמי אלא גם ברובד הרוחני.

ממילא, אין שום הנאה שנאסרה עלינו באופן מוחלט. את הכול ניתן לחוות, גם אם לא תמיד כאן ועכשיו. פסגת השאיפות של יהודי היא אומנם לא "לעשות כיף", אלא לזכות לחיים ערכיים ומוסריים, ולמענם צריך לפעמים להתאפק קצת ולוותר זמנית על דברים מסוימים, אך אנו מאמינים שמי שיעשה את זה, בסופו של דבר, יחיה נכון יותר, ובמבט רחב של 120 שנות חיים – ירוויח יותר אפילו במישור של ההנאה.

איך אפשר לומר דבר כזה? למשל, בקטע של בנים ובנות. תראה איך החילונים נהנים חופשי כמה שבא להם ועם מי שבא להם.

היי הרב. איך מספרים לאדם בשורה קשה בלי שהוא ייפגע ויתפרק? 😞

במה מדובר? מי האישי ומה הבשורה?

מדובר בהורים שלי. 😞 אני רוצה לספר להם שהחלטתי להוריד את הכיפה ולהיות חילוני. אני חושש שהם יקבלו את זה לא טוב. אבא שלי יקבל שבץ ואמא תחטוף התקף לב 😞 בעיקר כי זו לא פעם הראשונה שזה קורה: אחי ואחותי הגדולים עשו את זה, וההורים קיוו שלפחות הבן הקטן שלהם יישאר דתי.

יפה שאתה דואג להורים. זו אכן עלולה להיות בשורה עצובה עבורם. אפשר לשאול מה גרם לאחים שלך לעשות את זה?

כשאחי דורון שירת בצבא, כל החבר'ה שלו היו חילונים. הוא אמר לי: "קשה להיות דתי, ועוד יותר בצבא ועוד יותר כשאתה היחיד במחלקה שלך עם כיפה. אתה צריך לדאוג לעצמך לתפילות, לאווירת שבת, אתה לא יכול לבלות עם החבר'ה". אז הוא החליט לקחת "חופשה מאלוקים", כמו שהוא קרא לזה, עד סוף השירות. מאז עברו שנתיים ומתברר שהוא עדיין בחופש. 😊

ואחותך?

דפנה התנדבה במד"א והאחמ"ש שלה היה חילוני. די מהר הם הפכו לזוג והיה לה קשה נורא לשמור נגיעה. 😞 היא גם התחילה להיפגש איתו ועם החבר'ה שלו בשבתות, והשלב הבא היה להחליט שהיא לא דתייה. בינתיים הם הספיקו להיפרד ומאז היו לה עוד שני חברים, אבל היא לא חזרה להיות דתייה.

נשמע שלא הייתה להם בעיה עם אלוקים או עם האמת של התורה, אלא לחצים מהסביבה החילונית וקושי עם המחויבויות של ההלכה, אז הם ויתרו בינתיים על שמירת המצוות. איפה אתה בסיפור הזה?

תראה, אני בחור מאמין. 🙏 ברור לי שאם צריך לבחור בין האפשרות שכל העולם המורכב, המדהים והמשוכלל שלנו נוצר במקרה לפני מיליארד שנה מערוב מקרי של מולקולות, לבין האפשרות שיש בורא לעולם – אני שם את כל הכסף שלי על

אצלנו, לעומת זאת, יש: איסור נגיעה, שמירת העיניים, שמירת הברית. 🤪

אני שמח שבחרת לתת את הדוגמה הזו, כי דווקא בתחום הזה אפשר לראות בקלות עד כמה העולם המערבי־חילוני שמדבר בלי סוף על אהבה, מוצא את עצמו מול שוקת שבורה – מעל 50% גירושין, מגפה של רווקות מאוחרת, בגידות, הטרדות מיניות, החפצת נשים ואינספור לבבות שבורים. מתברר שהנוסחה של "אהבה בלי גבולות" מתפוצצת בפנים.

לתורה יש שיטה אחרת להגיע לאהבה. היא מצריכה סבלנות וגבורה, המתנה לזמן המתאים שבו האדם בשל לחיבור נכון עם אדם אחר, יש לה סדר מובנה (מתחילים מחיבור פנימי, והשלב הפיזי מופיע רק בהמשך) – אבל היתרון הגדול שלה שהיא עובדת, והסיכויים למצוא דרכה אהבת אמת ולבנות זוגיות יציבה ומאושרת גדולים הרבה יותר.

אוף! בלבט אותי!...

זו הייתה המטרה. 😊 תראה, אני מציע שתסתכל על החיים לא רק במבט של כאן ועכשיו. דמיין את עצמך בגיל 90 כשלנגד עיניך החיים שלך עוברים כמו סרט. מה יהפוך אותו לכוה ששווה לצפות בו? במה תהיה גאה? איזה חותם טוב תשאיר אחריו בעולם?

לנתונים מפתיעים בנושא תוחלת החיים של דתיים חפשו באתר מילה טובה "דתיים מאושרים יותר בחיים?" או סרקו את הברקוד: